موعظه‌ای برای یکشنبه ماقبل آخر سال کلیسایی

(سومین یکشنبه مانده به پایان سال کلیسایی)

فیض خداوند ما عیسی مسیح، محبت خدا و مشارکت روح‌القدس با همه ما باد. آمین.

برای موعظه، بخشی از نامه پولس رسول به جماعت مسیحیان شهر روم، از فصل هشتم را می‌شنویم. پولس می‌نویسد: (رومیان۸، ۲۵-۱۸)

۱۸: زیرا یقین دارم که رنج‌های زمان حاضر در برابر جلالی که قرار است در ما آشکار شود، هیچ به شمار نمی‌آیند.

۱۹: زیرا تمام آفرینش با اشتیاق و انتظار فراوان، در انتظار آشکار شدن فرزندان خداست.

۲۰: زیرا آفرینش به سبب اراده خود تسلیم بطالت و ناپایداری نشد، بلکه به اراده کسی که آن را تسلیم کرد؛ اما این کار با امید همراه بود.

۲۱: به این امید که خود آفرینش نیز از بندگی فساد و زوال آزاد شود و در آزادی پرجلال فرزندان خدا سهیم گردد.

۲۲: زیرا می‌دانیم که تمام آفرینش تا به امروز با هم آه می‌کشد و درد زایمان را تحمل می‌کند.

۲۳: و نه تنها آفرینش، بلکه ما نیز که نخستین ثمره روح را دریافت کرده‌ایم، در درون خود آه می‌کشیم و مشتاقانه در انتظار فرزندخواندگی و رهایی بدن خویش هستیم.

۲۴: زیرا ما به امید، نجات یافته‌ایم. اما امیدی که دیده می‌شود، دیگر امید نیست؛ زیرا چه کسی به چیزی که می‌بیند، امید می‌بندد؟

۲۵: ولی اگر به چیزی که نمی‌بینیم امید داشته باشیم، با صبر و شکیبایی در انتظار آن می‌مانیم.

بیایید دعا کنیم:

ای خداوند، ای خدای تثلیث مقدس، به ما گوش‌هایی شنوا عطا کن و بگذار آنچه را می‌شنویم، ثمر به بار آورد؛ به‌گونه‌ای که امید ما به تو و به کارهایی که در وجود ما و برای ما انجام می‌دهی، زنده‌تر و نیرومندتر شود.

جماعت: آمین.

II

در کریسمس سال گذشته، یکی از چشمگیرترین سرقت‌های بانکی در تاریخ آلمان، در یکی از شعب بانک پس‌انداز (اشپارکاسه) در شهر گلزن‌کیرشن رخ داد. سارقان از تعطیلی کریسمس و وقفه کاری بانک سوءاستفاده کردند تا در آرامش و بدون مزاحمت به داخل ساختمان راه پیدا کنند و ۳۲۰۰ صندوق امانات را باز کنند.امروز می‌خواهیم به یک صحنه از جریان دادگاهی بپردازیم که در دادگاه ایالتی شهر اِسِن، درباره درخواست‌های غرامت خسارت‌دیدگان برگزار شد. یکی از افرادی که از این سرقت آسیب دیده بود، زنی به نام ریتا م. بود. او پیش از این نیز به دلیل بیماری سخت دخترش، همواره با رنج و نگرانی دست‌وپنجه نرم می‌کرد.

او به‌عنوان غرامت خسارت، مبلغ ۳۹۱ هزار یورو را مطالبه می‌کرد؛ همان مبلغی که در صندوق امانات خود نگهداری کرده بود. او در آن زمان گفته بود که این پول از فروش یک آپارتمان شخصی به دست آمده است. به گفته او، این مبلغ تمام پشتوانه و تأمین مالی زندگی‌اش بوده است. او هر ماه به ۳۰۰۰ یورو برای مراقبت و تأمین نیازهای دختر بیمار خود احتیاج داشت. علاوه بر این، هزینه‌های شخصی خودش، مانند اجاره خانه، مواد غذایی، بیمه و سایر مخارج زندگی نیز وجود داشت. او تصور کرده و امیدوار بود که پولش در بانک پس‌انداز امن باشد و به‌اندازه کافی برای دوران سالمندی خود و تأمین مخارج دخترش پس‌انداز کرده باشد. اما اکنون کاملاً بی‌پول و بدون هیچ پشتوانه مالی شده بود.درست پیش از آغاز دادگاه، ریتا م. گفته بود که حال چندان خوبی ندارد و بسیار مضطرب است؛ اما با وجود این تجربه تلخ و دردناک، چنین گفت: «من هنوز امید دارم.»

او امید خود را بر وکیلش بنا کرده بود؛ وکیلی که به توانایی او برای تغییر دادن این فاجعه دردناک و تبدیل آن به نتیجه‌ای مثبت اعتماد داشت. دلیل این اعتماد آن بود که بانک پس‌انداز، ساختمان خود را به‌اندازه کافی تحت نظارت و مراقبت قرار نداده بود و اتاق گاوصندوق نیز مطابق استانداردهای حرفه‌ای و به‌درستی ایمن‌سازی نشده بود.

رنج کشیدن و امید داشتن؛ یا بهتر بگوییم: رنج کشیدن و با وجود همه چیز همچنان امیدوار ماندن. این‌ها واژه‌های کلیدی و محوری متن کتاب مقدس ما برای این موعظه هستند. زمینه و بستر سخنان پولس رسول در نامه‌اش به مسیحیان روم نیز تجربه‌های رنج و درد است. پولس کمی بعدتر در نامه خود، به‌طور مشخص به این موضوع اشاره می‌کند که چه مصیبت‌ها و سختی‌هایی ممکن است واقعاً و حقیقتاً بر مسیحیان آن دوران، که هنوز جامعه‌ای تازه تأسیس بودند، وارد شود: «ترس و آزار و شکنجه، گرسنگی یا سرما، خطر یا حتی اعدام.»

ما نیز می‌توانیم تجربه‌های رنج‌آور جهان بزرگ پیرامونمان و همچنین دنیای کوچک و شخصی خود را به این موارد اضافه کنیم؛ از جمله:

جنگ و جنایت، مشکلات و بحران‌ها، بیماری و درد، فقدان و محرومیت، فریب و ناامیدی، شکست و ناتوانی در انجام امور، طرد شدن و تنهایی.

III

پولس این رنج‌های متعلق به زمان حاضر و این جهان را در برابر جلال جهان ابدی قرار می‌دهد؛ جهانی که در آن، به گفته کتاب مقدس، دیگر «هیچ رنج و فریاد و دردی وجود نخواهد داشت»[1]، هنگامی که زندگی آسمانی در کمال و تمامیت خود به واقعیت تبدیل شود.

پولس رسول با توجه به این هدف نهایی زندگی که به‌طور مطمئن به ما وعده داده شده است، با جسارت می‌گوید که تمام تجربه‌های دردناک و رنج‌آور انسانی ما در برابر آن جلال، هیچ به حساب می‌آیند؛ همان‌طور که در ترجمه لوتر آمده است. اما این بیان بیش از اندازه رنگ وبوی خوش‌بینی و شور ایمانی دارد و اگر از این اغراق ایمانی فاصله بگیریم، حتی می‌تواند گمراه‌کننده نیز باشد. به همین دلیل، در ترجمه‌ها و تفسیرهای امروزی، جمله پولس رسول به شکلی دقیق‌تر و در عین حال مناسب‌تر چنین بیان می‌شود:

«من یقین دارم که رنج‌های این زمان، در هیچ تناسبی با جلالی که قرار است در ما آشکار شود، قرار ندارند.»

به هر حال، زندگی ما در جهانی که سرشار از خطرها و تهدیدها، نیازها، نگرانی‌ها و تجربه‌های دردناک است،

---

[1] مکاشفه یوحنا، باب ۲۱، آیه ۴.

با جهانی ارتباط دارد که در ابدیت در انتظار ماست. اما بیایید صادقانه از خودمان بپرسیم: آیا ما واقعاً در انتظار آن جهان هستیم؟ آیا مشتاق رسیدن به آن هستیم؟

به‌طور کلی، ما انسان‌ها در این منطقه از جهان، از زندگی در اینجا چندان هم ناراضی نیستیم. خودمان را با شرایط این زمان و این دنیا وفق داده‌ایم و تمام تلاشمان را می‌کنیم تا زندگی‌مان تا حد امکان خوب و راحت باشد.

البته پولس نمی‌خواهد با وعده‌ای سطحی و ارزان درباره جهان پس از مرگ، ما را آرام کند؛ وعده‌ای که این زمان و این جهان را صرفاً سیاه و تاریک جلوه دهد و آن را جهانی تحمل‌ناپذیر، سرشار از تمام بدی‌ها و پلیدی‌ها به تصویر بکشد. زیرا خداوند قادر مطلق و مهربان، حتی در زندگی پیش از مرگ نیز همراه ماست و برای خیر و صلاح ما عمل می‌کند. پولس می‌خواهد بار دیگر حواس و درک ما را نسبت به افقی تیز و حساس کند که در آن، از طریق ایمانمان با خدای تثلیث مقدس پیوند خورده‌ایم. زندگی ما به‌عنوان مسیحیان، با آن حیاتی ارتباط دارد که به‌طور مطمئن به ما وعده داده شده است؛ از همان زمانی که پدر آسمانی در مراسم تعمید، ما را به فرزندان خدا تبدیل کرد. پولس در ادامه، وقتی همه این موضوعات را با دقت بیشتری بررسی می‌کند، ابتدا توجه خود را به «آفرینش» معطوف می‌سازد. زیرا آفرینش نیز رنج می‌کشد. آفرینش از فناپذیری و زوال خود و از تمام عواملی که به این زوال دامن می‌زنند، در رنج است. انسان‌های بی‌شماری ذهن خود را به کار گرفته‌اند و بسیار اندیشیده‌اند تا دریابند که منظور از این سخن دقیقاً چیست و چه چیزی باید در اینجا مورد توجه ما قرار گیرد. با این حال، بارها این دیدگاه مطرح شده است که منظور پولس از «آفرینش» در اینجا، بشریتِ نجات‌نیافته است؛ یعنی انسان‌هایی که هنوز رستگاری نیافته‌اند و در این بخش از نامه، در نقطه مقابل فرزندان خدا قرار می‌گیرند؛ فرزندانی که پولس به‌طور ویژه بر آن‌ها تأکید کرده است. اما این تفسیر با مشکلاتی روبه‌روست؛ به‌ویژه در ارتباط با ویژگی‌هایی که پولس به آفرینش نسبت می‌دهد. زیرا اشتیاق به آسمان و دنیای الهی در انسان‌هایی که هنوز نجات نیافته‌اند، قطعاً به‌صورت فراگیر وجود ندارد و حداکثر ممکن است تنها در برخی از آن‌ها، به شکل نوعی آگاهی مبهم و نامشخص دیده شود. از سوی دیگر، وعده ورود به آسمان به بشریتِ نجات‌نیافته داده نشده است، بلکه این وعده تنها به فرزندان خدا تعلق دارد.

بنابراین، باید با این تفسیر موافق بود که پولس در اینجا واقعاً منظورش آفرینشِ غیرانسانی است؛ یعنی تمام موجودات و پدیده‌های خلقت، به‌جز انسان.

درست است که پولس رسول در زمان خود هنوز چیزی درباره فاجعه‌های اقلیمی و بهره‌برداری بی‌رویه و مخرب از محیط‌زیست نشنیده بود، اما او از بخش نخست کتاب مقدس می‌دانست که آفرینش غیرانسانی نیز از پیامدهای تصمیم و داوری خداوند در برابر سوءاستفاده نخستین انسان‌ها از آفرینش، تأثیر پذیرفته است. اکنون آفرینش نیز تحت سلطه واقعیت فناپذیری و زوال قرار دارد و تجربه‌های رنج‌آوری را که با این وضعیت همراه هستند، متحمل می‌شود.

این موضوع تمام طیف رفتارهای انسان با طبیعت را دربرمی‌گیرد؛ از رفتار درست، مسئولانه و متناسب با نیازها و سرشت هر موجود زنده، آن‌گونه که خداوند در اراده خود برای حفظ و پاسداری از آفرینش توصیه می‌کند، گرفته تا بی‌توجهی، بی‌احترامی و بهره‌کشی از طبیعت.

جماعت عزیز و دوست‌داشتنی!

در نهایت، معنای دقیق این سخن خاص پولس رسول که به‌تنهایی و به شکلی مستقل مطرح شده است، همچنان برای ما پنهان می‌ماند. اما با این حال، می‌توانیم با آرامش خاطر این موضوع را به مراقبت و تدبیر خداوند بسپاریم که چگونه برای آفرینش غیرانسانی نیز راهی به سوی آینده‌ای نیکو و ابدی فراهم می‌کند. مگر همه چیز برای خداوند ممکن نیست؟ و اگر در آیه سال ما، با نگاهی به پایان زمان و از منظر مسیح، چنین آمده است:

«اینک، من همه چیز را نو می‌سازم!»[۲]

آیا باید آفرینش غیرانسانی، یعنی گیاهان و حیوانات، آب و هوا، از این نو شدن مستثنا بماند؟ هرچند نمی‌دانیم این امر چگونه تحقق خواهد یافت، اما وقتی ذهن و قدرت تصور ما به سوی جلال ابدی خداوند و جهان آسمانی کامل او معطوف می‌شود، باز هم توان تصور و درک ما از بیان آن ناتوان می‌ماند.

پولس پس از توصیف آفرینش، بار دیگر به فرزندان خدا که پیش‌تر از آن‌ها یاد کرده بود، بازمی‌گردد. و از آنجا که در قلمرو خداوند هیچ اتفاقی بی‌دلیل و تصادفی رخ نمی‌دهد، این ترتیب بیان مطالب به ما کمک می‌کند تا موضوع را بهتر درک کنیم. ما نیز می‌توانیم در زندگی خود، ناله و آه طبیعتِ آسیب‌دیده و رنج‌کشیده را بازتاب دهیم و حتی بیش از آن، در انتظار و اشتیاقی که پولس از آن سخن می‌گوید، سهیم شویم؛ انتظاری که با امید و اطمینان به پایان یافتن همه فناپذیری‌ها و رنج‌های همراه با آن چشم دوخته است. یعنی با اعتماد و امیدواری!

پس هدف پولس رسول این است که بار دیگر امید را در وجود ما زنده و بزرگ کند؛ تا هم در تجربه‌های رنج‌آور زندگی و هم در روزگار شادی و سپاسگزاری، زندگی خود را در افقی بسیار گسترده‌تر تجربه کنیم؛ افقی که مسیح پیش روی ما گشوده است. مسیح همان وکیلی است که ما امید خود را به او می‌بندیم. زیرا او در دادگاه مربوط به ورود ما به ابدیت، نماینده و مدافع ماست و همه چیز را به سوی نیکویی هدایت می‌کند. او ما را از هر چیزی که می‌تواند مانع ورودمان به ابدیت شود، تبرئه و آزاد می‌سازد.

ابدیت به‌عنوان راه رهایی از تمام گرفتاری‌ها و آشفتگی‌های زندگی، قرار نیست تنها در آینده‌ای نامعلوم آغاز شود؛ بلکه این ابدیت از مدت‌ها پیش آغاز شده است.

زیرا خداوندِ این ابدیت، همین اکنون و در تمام روزها، تا پایان جهان با ماست. حضور و توجه او، نیکویی و مهربانی‌اش و برکت او، به زندگی ما معنا و ثمر می‌بخشند؛ چه در روزهای رنج و چه در روزهای شادی.

و اگر ضرب‌المثل عامیانه‌ای می‌گوید:

«امید داشتن و در انتظار ماندن، بعضی‌ها را به آدم‌های ساده‌لوح و احمق تبدیل می‌کند»،

باید بگوییم که این ضرب‌المثل در اینجا کاملاً در اشتباه است؛ آن هم اشتباهی بزرگ!

زیرا امید به حضور خداوند که به ابدیت پیوند خورده است و اعتماد به مداخله و عمل او که از آسمان هدایت می‌شود، مُهر الهیِ یقین و اطمینانی تضمین‌شده را با خود دارد. ما می‌توانیم با اطمینان کامل به این وعده تکیه کنیم. آمین.

دعای پایانی

بیایید دعا کنیم: ای خداوند، ای خدای تثلیث مقدس، تو را شکر می‌کنیم برای امید زنده‌ای که بار دیگر در وجود ما پدید می‌آوری؛ امیدی که به ما یادآوری می‌کند فرزندان خدا هستیم و بنابراین، وارثان و برخوردارانِ جلال ابدی‌ای هستیم که تو با اطمینان به ما وعده داده‌ای.

ما همین اکنون نیز، چه در روزهای رنج و چه در روزهای شادی، می‌توانیم از حضور آسمانی تو در کنار خود آگاه باشیم؛ حضوری که در آن ما را تسلی می‌دهی، نیرومند می‌سازی، دلگرم می‌کنی، توانایی می‌بخشی، از ما محافظت می‌کنی، راهنمایی می‌کنی و برکت می‌دهی. آمین.

---

[۲] مکاشفه یوحنا، باب ۲۱، آیه ۵.

برکت پایانی

صلح و آرامش خداوند، که برتر از تمام فهم و خرد انسانی است، دل‌ها و افکار ما را در مسیح عیسی حفظ و نگهداری کند. آمین.

پیشنهادهایی برای سرودهای کلیسایی

پیش از موعظه:

- Mein schönste Zeit und Kleinod

ELKG² شماره ۷۰۲، بندهای ۱ تا ۳ / ELKG شماره ۳۵۸، بندهای ۱ تا ۳ / EG شماره ۴۷۳، بندهای ۱ تا ۳

پس از موعظه:

- Meine Hoffnung und meine Freude(امید و شادی من)

ELKG² شماره ۵۶۰ / EG BayThü شماره ۶۹۶

مشخصات نویسنده:

نویسنده: Pfarrer in Ruhe Michael Schätzel)

نشانی: Senator-Bauer-Straße 2 30625 Hannover

تلفن: ۰۵۱۱/۵۱۵۴۵۲۴۷

ایمیل: michael@schaetzel-hannover.de